

Гончаренко А.І.

Викладач кафедри «Фінанси і кредит»

Вінницький інститут економіки

Тернопільського національного економічного університету

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИХ СПОРТИВНИХ ШКІЛ

Постановка проблеми. Дитячо-юнацькі спортивні школи є первиною ланкою підготовки спортсменів вищих досягнень, але їх фінансове забезпечення і відповідно матеріально-технічна база, умови підготовки не відповідають сучасним вимогам. Нагальним є вирішення питання, на державному рівні, щодо залучення додаткових джерел фінансового забезпечення дитячо-юнацького спорту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемі збереження та розвитку дитячо-юнацьких спортивних шкіл чимало уваги приділяли у своїх працях такі фахівці, як М. І. Пономарьов, В.В. Альошин, М.І. Приймак, Г.Н. Путятіна, Є.В. Імас та ін. Разом з тим до кінця не висвітлено роль державі у забезпеченні розвитку дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення ролі держави у створенні умов для оптимального фінансового забезпечення дитячо-юнацьких спортивних шкіл, що в свою чергу сприятиме їх розвитку та ефективній діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У спадок від Радянського Союзу Україні залишилась мережа дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ). За своїм змістом це унікальна система пошуку та підготовки дітей та юнацтва що з часом займають місце у вищому спорті та гідно представляють Україну на світовій спортивній арені. Сьогодні ДЮСШ покликані забезпечувати розвиток здібностей вихованців в обраному виді спорту, визнаному в Україні, створювати необхідні умови для гармонійного виховання,

фізичного розвитку, повноцінного оздоровлення, змістовного відпочинку і дозвілля дітей та молоді, самореалізації, набуття навичок здорового способу життя, підготовки спортсменів для резервного спорту. [2]

Довгий час дитячо-юнацький спорт був поза увагою держави та тримався лише на ініціативі тренерів та батьків. Потребували вирішення питання фінансового, матеріально-технічного забезпечення, кадрового потенціалу та безпосередньо пошуку здібних вихованців, не відповідали вимогам сьогодення і існуюча законодавча база. З часом додалися інші негативні чинники, що спричинили загострення ситуації основними серед них, стали:

- забруднене довкілля, негативні соціальні аспекти, низький рівень життя населення, що впливають на демографічну ситуацію (сьогодні можемо говорити про демографічну кризу).
- відсутність мотивацій щодо фізичного виховання і масового спорту як важливого чинника поліпшення стану здоров'я, ведення здорового способу життя і подовження його тривалості, та відсутність традицій пропаганди масового спорту;
- погіршення стану здоров'я населення з різко прогресуючими хронічними хворобами (серцево-судинні захворювання, гіпертонія, неврози, артритом, ожиріння тощо). Значну кількість захворювань серед молоді лікарі пов'язують із гіподинамією: недостатня фізична активність визнана важливим чинником ризику для здоров'я молоді.
- зменшення кількості дітей, які потенційно у майбутньому можуть бути залучені до спорту вищих досягнень;
- руйнація існуючої матеріально-технічної бази. Сьогодні більша частина дитячо-юнацьких спортивних шкіл не має власної тренувальної бази [3]. Існуючі спортивні комплекси застарілі та не відповідають сучасним вимогам підготовки юних спортсменів та не виступають додатковим джерелом мотивації залучення до занять.

Тільки кожна десята дитина 6-18 років займається у системі дитячо-юнацьких спортивних закладів, що значно звужує можливості відбору

обдарованих дітей для підготовки олімпійського резерву [7]. Усі ці проблеми потребували негайного вирішення на державному рівні.

Верховна Рада України внесла ряд поправок у діючі закони що стосуються розвитку фізичної культури і спорту та прийняла низку нових законодавчих актів, тим самим створивши нормативно-правову базу розвитку фізичної культури і спорту та розвитку дитячо-юнацьких спортивних шкіл зокрема.

У 2004 році президентом було підписано Указ «Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту», яка являє собою систему концептуальних ідей і поглядів на роль, організаційну структуру та завдання фізичної культури і спорту в Україні на період до 2016 року з урахуванням стратегії розвитку держави та світового досвіду. В основу Доктрини покладено ідею задоволення потреб кожного громадянина держави у створенні належних умов для занять фізичною культурою і спортом [4]. Також 31 серпня 2011 року Урядом схвалено Концепцію Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки. В Програмі передбачається здійснити комплекс заходів, спрямованих на створення умов, у тому числі з підтримки дитячого, дитячо-юнацького спорту. Фінансування Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки становитиме майже 32,2 млрд. гривень та здійснюватиметься за рахунок коштів, передбачених у державному та місцевих бюджетах, а також за рахунок інших джерел [6].

Важливим стало прийняття Постанови «Про недопущення закриття та перепрофілювання закладів фізичної культури і спорту, баз олімпійської підготовки, фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд, лікувально-фізкультурних закладів». У 2008 році Кабінетом Міністрів України було затверджено Положення «Про дитячо-юнацьку спортивну школу (ДЮСШ)». Це дозволило вже у наступному році, тодішньому Міністерству України у справах сім'ї, молоді та спорту, затвердити Положення «Про надання категорій дитячо-юнацьким спортивним школам». Підвищення категорії впливає на

фінансування закладу, тому прийняття даного положення стимулює ДЮСШ покращувати реальні показники роботи закладу.

Якщо оцінювати роль держави у розвитку фізичної культури і спорту то помітною є суттєва участь саме у спорті вищих досягнень, а важливість діяльності ДЮСШ досі залишається недооціненою, хоча саме дитячо-юнацький спорт є фундаментом для підготовки спортсменів олімпійського резерву.

Сьогодні, як ми бачимо, держава робить певні кроки для збереження та розширення існуючої системи ДЮСШ. Найважливішим, на нашу думку, є питання фінансового забезпечення. Саме за умови повноцінного фінансового забезпечення буде можливим не просто збереження мережі ДЮСШ а й її розвиток. Держава не в змозі забезпечити розвиток дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Основна частина фінансування надходить з бюджету, і на сьогодні забезпечується практично лише заробітна плата (із нарахуваннями) та комунальні послуги, всі інші статті або не фінансуються зовсім або за залишковим принципом.

Тому необхідним є вдосконалення моделі фінансового забезпечення галузі фізичної культури і спорту в цілому та ДЮСШ зокрема. І саме держава має створити умови для зацікавлення потенційних інвесторів до вкладання коштів саме у дитячо-юнацький спорт тим самим забезпечуючи додаткові джерела фінансування. Такими джерелами можуть стати:

1. Благодійництво і меценатство. Для того є підстави – ще у 1997 році було прийняти Закон «Про благодійництво та благодійні організації», що гарантує державну підтримку меценатам, спонсорам та благодійникам.
2. Надходження від реалізації спортивних лотерей. До речі, за радянських часів цей метод був досить поширеним та мав вагомі результати: На «лотерейні» гроші було побудовано палаци спорту в Харкові, Одесі та Запоріжжі, водно-спортивну базу «Нептун» у Севастополі, водно-спортивний комплекс у Дніпропетровську, шаховий палац і критий велотрек у Львові, стадіон «Ювілейний» у Полтаві, у Києві — тенісні корти в Жулянах, легкоатлетичний манеж на Березняках, льодовий палац «Крижинка». Значні

кошти були вкладені у проведення Олімпіади-80 у Москві. [8]. Ще з 2002 року розглядалися декілька проектів Закону «Про спортивні лотереї», але досі жоден не був прийнятий. Споживач лотерейного продукту, як правило, не відрізняє організатора однієї лотереї від організатора іншої. Він сприймає лотерейний ринок в цілому, а непрофесійну діяльність, шахрайство одного оператора автоматично поширює негативне сприйняття на всіх інших організаторів лотерей. Тому, саме лотерейний ринок, найбільше за інші потребує урегульованості та стабільності, що дозволить громадянам гарантувати чесність та прозорість гри, державі - одержати стабільні прибутки на соціальні потреби [5].

3. Укладання договору концесії. Договір концесії (концесійний договір) - договір, відповідно до якого уповноважений орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування (концесіодавець) надає на платній та строковій основі суб'єкту підприємницької діяльності (концесіонеру) право створити (побудувати) об'єкт концесії чи суттєво його поліпшити та (або) здійснювати його управління (експлуатацію) відповідно до цього Закону з метою задоволення громадських потреб [1].
4. Надання додаткових преференцій, наприклад у вигляді звільнення від сплати податків на певний термін або зменшення їх ставок і розмірів.

Залучення до фінансування дитячо-юнацьких шкіл запропонованих нами джерел дасть змогу забезпечити модернізацію та зміцнення матеріально технічної бази спортивних шкіл; стимулювати молодь з відповідною освітою до тренерської роботи та проводити заходи щодо підвищення кваліфікації тренерсько-викладацького складу

Висновки з даного дослідження. Система фінансового забезпечення дитячо-юнацьких спортивних шкіл є недосконалою. Зміна моделі фінансового забезпечення на науково-обґрунтованих засадах, адаптація зарубіжного досвіду залучення додаткових джерел, можливі лише за всебічного сприяння держави. Отже є необхідним розробити стратегію розвитку дитячо-юнацьких спортивних шкіл, яка б дозволила не просто зберегти мережу спортивних шкіл а й сприяла

її розвитку, бо як показує світовий досвід саме спорт є ефективним методом позбавлення молоді шкідливих звичок, допомагає у вихованні соціальної свідомості та є запорукою здорової нації.

Література

1. Закон України «Про концесії» / Верховна Рада України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997-14>
2. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» / Верховна Рада України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/print1331534179938819>
3. Корж В.П., Павленко Ю.О., Дутчак М.В. , Артем'єв О.К., Карленко В.П., Дрюков В.О., Павленко Ю.О. Нормативно-правове та організаційно-управлінське забезпечення розвитку фізичної культури і спорту в Україні // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. – 2006. - №10. – С. 4-12.
4. Національна Доктрина розвитку фізичної культури і спорту / Верховна Рада України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1148/2004>
5. Пояснювальна записка до проекту закону України "Про державні лотереї в Україні" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2011_06_09/GF6OC00A.html
6. Розпорядження «Про схвалення концепції загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки» від 31 серпня 2011 р. п 828-р [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/828-2011-%D1%80>
7. Спортивна карта України до національного плану дій щодо реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.msms.gov.ua/sport/control/uk/publish/article;jsessionid=96987C2EF5A1E12005813DFB17493BB8?art_id=66141&cat_id=66140

8. Хто залишиться у виграші? - «Дзеркало тижня. Україна» №13 06 — 13 квітня 2012 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://dt.ua/ECONOMICS/hto_zalishitsya_u_vigrashi-58375.html

Гончаренко А.І.

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИХ СПОРТИВНИХ ШКІЛ

Анотація. У статті розглянуто вплив держави на розвиток мережи дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Проведено аналіз тих кроків, що вже зроблені для подолання проблеми неефективного фінансування ДЮСШ. Розроблено пропозиції щодо залучення додаткових джерел, фінансові надходження з яких сприяли б розширенню та покращенню роботи ДЮСШ, що в свою черго позитивно вплине на виховання, оздоровлення дітей та юнацтва та ефективну підготовку спортсменів олімпійського резерву.. .

Ключові слова: дитячо-юнацький спорт, дитячо-юнацькі спортивні школи, фінансове забезпечення.

Гончаренко А.И.

РОЛЬ ГОСУДАРСТВА В ОБЕСПЕЧЕНИИ РАЗВИТИЯ ДЕТСКО-ЮНОШЕСКИХ СПОРТИВНЫХ ШКОЛ

Аннотация. В статье рассмотрено влияние государства на развитие сети детско-юношеских спортивных школ. Проведен анализ тех шагов, которые уже сделаны для преодоления проблемы неэффективного финансирования ДЮСШ. Разработаны предложения по привлечению дополнительных источников, финансовые поступления из которых способствовали бы расширению и улучшению работы ДЮСШ, что в свою очередь положительно повлияет на воспитание, оздоровление детей и юношества и эффективную подготовку спортсменов олимпийского резерва.

Ключевые слова: детско-юношеский спорт, детско-юношеские спортивные школы, финансовое обеспечение.

Goncharenko A.I.

The Role of the state in supporting development of junior sport schools

Annotation

The article considers the impact of the state on the development of the chain of junior sport schools. The analysis of the steps done to overcome the problem of mal financing juvenile sports schools is conducted. The propositions as for finding other sources of financing that would enable the efficiency of these schools have been made, which on the whole will positively facilitate up-bringing and recreation of children and teenagers as well as the effective training of the sportsman of Olympic reserve.

Key words: junior sports, junior sport schools, financing